

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

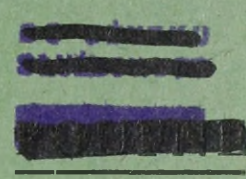

49

Gajda

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

JAWNE

Egz. Nr 2

płk dypl. Tadeusz KOPIEC

NATARCIE DYWIZJI Z FORSOWANIEM SZEROKIEJ PRZESZKODY WODNEJ Z PLANOWANYM PRZYGOTOWANIEM

Wykład

X 40752
BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiórki Specjalnych
Nr ewid. *mur*

49

Copy

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

JAWNE

~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~

Egz. Nr 2

płk dypl. Tadeusz KOPIEC

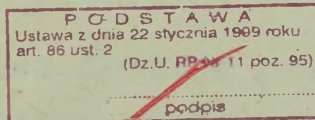
NATARCIE DYWIZJI Z FORSOWANIEM SZEROKIEJ
PRZESZKODY WODNEJ Z PLANOWANYM
PRZYGOTOWANIEM

Wykład

X 40752 *pur*
BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Batalu Zbiórów Specjalnych
Nr ewid. _____

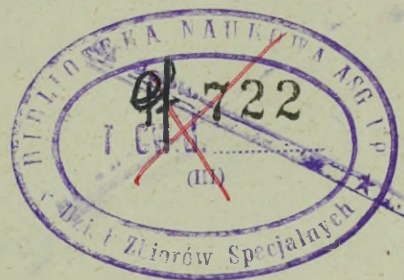
WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

Egz.nr .....².....

NATARCIE DYWIZJI Z FORSOWANIEM
SZEROKIEJ PRZESZKODY WODNEJ Z PLANOWYM PRZYGOTOWANIEM

/Wykład do wygłoszenia w Akademii Wojskowej im. M.W. Frunze
w MOSKWIE w październiku 1978r./

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum, Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

40752

OPRACOWAŁ:

płk dypl. Tadeusz KOPIEC

SPIS TREŚCI

	str.
W S T Ą P	- 2
1. Właściwości forsowania przez dywizję szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem.	- 4
2. Charakterystyka odcinka forsowania dywizji.	- 9
3. Treść i głębokość zadań bojowych dywizji w natarciu z forsowaniem szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem.	- 10
4. Organizacja forsowania szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem.	- 11
5. Wybrane zagadnienia użycia dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji w natarciu z forsowaniem szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem.	15 -
6. Zabezpieczenie inżynieryjne natarcia z forsowaniem szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem.	- 17
7. Obrona przeciwlotnicza dywizji w natarciu z forsowaniem szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem.	- 22
8. Prowadzenie natarcia przez dywizję z forsowaniem szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem.	- 23
<u>Z A K O Ń C Z E N I E:</u>	- 30

W S T U P

Na wstępie chcę zaznaczyć, że rozpatrywane w temacie zagadnienia forsowania szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem są wyjątkowo złożone. Jak dotychczas temat ten nie był odpowiednio opracowany naukowo, a w praktyce szkoleniowej nie poświęcono mu wiele uwagi. Forsowanie przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem zwykle traktowane jest jako rodzaj działań bojowych prowadzonych w wyjątkowych wypadkach, przede wszystkim gdy brak jest możliwości forsowania z marszu lub gdy wynika ono z celów operacji.

Potwierdzeniem tego są nieliczne przykłady forsowania szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem z okresu drugiej wojny światowej.

Klasycznym przykładem historycznym forsowania szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem jest pokonanie przez wojska 65 A 2-go Frontu Białoruskiego rz. ODRA na południe m. SZCZECIN w dniu 20 kwietnia 1945 roku.

Jak wynika ze wspomnień dowódcy 65 A generała armii P.J. BATOWA^x, forsowanie tak szerokiej i silnie bronionej przeszkody wodnej, jaką była w tym czasie rz. ODRA, połączone było z wykonaniem ogromnej ilości przedsięwzięć natury organizacyjnej i pokonaniem przez wojska wielu trudności wynikłych w toku forsowania. Również MONTGOMERY w swej książce pisze, że do forsowania rz. REN przygotowywano się z nie mniejszą dokładnością, niż przed operacją "Overlord".

x/ PJ BATOW "Operacja ODRA".

Mając powyższe na względzie, uważamy, że zasadniczym sposobem pokonania szerokiej przeszkody wodnej, jak to miało miejsce w czasie drugiej wojny światowej, zwłaszcza podczas prowadzenia zwycięskich operacji zaczepnych przez Armię Radziecką, będzie forsowanie z marszu. Należy jednocześnie podkreślić, że ten właśnie sposób forsowania został całkowicie poznany i na jego temat opracowano szereg materiałów, wzbogaconych praktyką ćwiczeń wojsk okresu pokojowego.

W związku z tym, że pokonanie przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem będzie zachodzić w szczególnie złożonej sytuacji współczesnego pola walki, metody jego przygotowania i prowadzenia powinny być ściśle określone i stale doskonalone. Historia uczy, że powodzenie w walce towarzyszy wojskom dobrze przygotowanym do prowadzenia działań w różnych nietypowych warunkach. Szczególnie dotyczy to Zachodnio - Europejskiego TDW, zwłaszcza północno - nadmorskiego kierunku operacyjnego, obfitującego w ważne szerokie przeszkody wodne, w oparciu o które nieprzyjaciel będzie dążył do załamania natarcia wojsk. Nie możemy wykluczyć sytuacji, w której zajdzie konieczność forsowania przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem. Dlatego też w naszej działalności naukowo-dydaktycznej temu tematowi poświęcamy wiele uwagi. Tylko właściwe rozwiązanie szeregu istotnych spraw organizacyjnych może zapewnić dogodne warunki pokonania szerokiej przeszkody wodnej, przed którą znajdą się nacierające wojska. Konieczność dogłębnego poznania spraw związanych z forsowaniem przeszkód wodnych, w tym również specjalnie przygotowanych do obrony kanałów, podyktowane jest również wymaganiami dyrektywy Ministra Obrony Narodowej o działalności Sił Zbrojnych PRL w latach 1976 - 80 oraz

rocznych rozkazów szkoleniowych.

W Akademii Sztabu Generalnego WP problemy natarcia z forsowaniem przeszkód wodnych, w tym również z planowym przygotowaniem ujęte zostały w planach pracy naukowo-badawczej i programach studiów słuchaczy I i II kursu Wydziału Wojsk Lądowych.

Studiowanie problemów związanych z forsowaniem przeszkód wodnych w Akademii prowadzi się w ścisłym powiązaniu z działalnością szkoleniową okręgów wojskowych i związków taktycznych,

Wiele uwagi poświęca się studiowaniu doświadczeń historycznych, w szczególności doświadczeń bohaterskiej Armii Radzieckiej i Ludowego Wojska Polskiego, z uwzględnieniem współczesnych warunków i możliwości bojowych wojsk. Wykorzystuje się również wnioski i doświadczenia z wojen lokalnych w Korei, Wietnamie i na Bliskim Wschodzie, uwzględniając przy tym specyficzne warunki Zachodnio - Europejskiego TDW i konkretne operacyjno - taktyczne możliwości wojsk własnych.

1. Właściwości forsowania przez dywizję szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem.

Forsowanie przez dywizję szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem w warunkach Zachodnio - Europejskiego TDW, a szczególnie na północno-nadmorskim kierunku operacyjnym, naszym zdaniem, będzie miało szereg właściwości.

Uważamy, że dywizja działać będzie w składzie pierwszego rzutu operacyjnego armii, której forsowanie z marszu nie miało powodzenia. Przy tym na organizację i przebieg forsowania rzutować będą warunki fizyczno - geograficzne, systemu obrony oraz charakteru działań nieprzyjaciela na przeciwległym brzegu.

Należy przy tym podkreślić, że dowództwo NATO wiele uwagi poświęca obronie szerokich przeszkód wodnych płynących południkowo. Włącza się je do ogólnego systemu obrony. Znane są również przedsięwzięcia prowadzone za Zachodnim TDW, mające na celu zamknięcie /przegrodzenie/ koryt rzek lub zniszczenie urządzeń hydrotechnicznych w czasie podchodzenia wojsk do przeszkody wodnej albo w toku forsowania jej. W wyniku tych przedsięwzięć mają być zalane koryta rzeki i znaczne obszary przyległego terenu, zniszczone przeprawy oraz utrudnione warunki do zorganizowanego forsowania przeszkody wodnej.

Analiza ćwiczeń przeprowadzonych na terytorium RFN w latach 1975 - 78 dowodzi, że obrona szerokiej przeszkody wodnej będzie miała manewrowy charakter. Szczególną uwagę poświęca się systemowi ognia, obejmującego swoim zasięgiem teren przed przeszkodą wodną i na całej jej szerokości.

Dywizja zmechanizowana RFN może bronić przeszkody wodnej w pasie o szerokości 30 - 40 km, brygada - do 20 km. 1 batalion pierwszego rzutu brygady - 3 - 5 km.

Zasadniczym elementem ugrupowania bojowego dywizji są batalionowe rejony obiekty, które z kolei składają się z kompanijnych i plutonowych punktów oporu. Szczególną uwagę poświęca się systemowi zapór inżynierskich z dużą ilością min przeciwpancernych typu "Pirania". Wiadomym jest również, że przeciwnik dysponuje i doskonali środki minowania powierzchniowego oraz środki zapewniające mu warunki oddziaływania na dalekich podejściach. Na przykład, w dywizji do minowania

powierzchniowego wykorzystuje się 110 mm wyrzutnie raketowe typu "Lars", w pociskach do których stosuje się miny typu "Pandora", "Meduza" oraz "Litwass I i II", jak również tak zwane "Nasiona drakona". W obronie przeszkody wodnej wyjątkowo - wą rolę spełniają siły i środki przeciwpancerne. Z tego właśnie powodu przy forsowaniu przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem wyjątkowego znaczenia nabiera sprawa kompleksowości ognia i manewru - jako zasadniczych nośników skuteczności działań bojowych.

Przewaga ogniowa w toku forsowania i wyjścia czołowych pododdziałów na przeciwległy brzeg bezpośrednio zależy również od stopnia zorganizowania i skuteczności rozpoznania, trafnego wyboru obiektów uderzeń ogniowych, doboru odpowiednich do charakteru celów środków rażenia, dokładności obliczeń, stworzenia dobrych warunków obserwacji za wynikami ognia, uprzedzenia nieprzyjaciela w otwarciu ognia. Konieczne to jest zwłaszcza przy pierwszej nawale ogniowej. Zrozumiałe, że trafny wybór celów, określenie stopnia ich ważności w poszczególnych etapach walki jest bardzo ważne i uzależnione jest od ścisłego powiązania systemu ognia i systemu rozpoznania.

Na szczególną uwagę zasługuje sprawa kompleksowości ognia, to jest umiejętnego i ścisłego powiązania ognia artylerii i uderzeń lotnictwa z ogniem czołgów, BWP, uzbrojonych śmigłowców oraz innych rodzajów broni, działań bojowych oddziałów i pododdziałów OPL, wojsk inżynieryjnych i chemicznych, zwłaszcza stosujących dymy. Podczas organizacji systemu ognia, podobnie jak to ma miejsce w innych rodzajach działań

bojowych, wiele uwagi poświęca się zagadnieniom walki ze środkami przeciwpancernymi nieprzyjaciela. Trzeba przy tym podkreślić, że aktualne możliwości nieprzyjaciela zwalczania nacierających czołgów są wyjątkowo duże. Dysponuje on lotnictwem, w szczególności samolotami A-10, czołgami, artylerią samobieżną, PPK na transporterach opancerzonych, wyrzutniami "Lars" i "Mars". Szczególnie niebezpieczne dla czołgów są śmigłowce uzbrojone. Należy mieć na uwadze również, że większość z wymienionych środków należy do nowej generacji i wyposażona jest w urządzenia elektroniczne i laserowe. Uważamy obecnie, że obrona przeciwpancerna nieprzyjaciela stanowi swego rodzaju istotny czynnik o charakterze zaczepnym. Podczas forsowania przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem obrona przeciwpancerna nieprzyjaciela będzie działać aktywnie nie będzie oczekiwać na moment wyjścia czołgów na własny brzeg, lecz będzie nieustannie poszukiwać i jednocześnie niszczyć. Dysponuje on odpowiednim systemem rozpoznania oraz ma możliwość atakować na całym odcinku forsowania dywizji, poczynając od podejścia wojsk do przeszkody wodnej.

Walka i pokonanie wysoko zorganizowanej i aktywnej obrony przeciwpancernej nieprzyjaciela wysuwa nowe, wyjątkowo złożone i odpowiedzialne zadania o charakterze operacyjnym i taktycznym.

Dlatego wiele uwagi poświęcamy sprawom walki ze środkami przeciwpancernymi nieprzyjaciela, zwłaszcza z działającymi w powietrzu oraz z pododdziałami raketowymi, przeznaczonymi do wykonywania minowania powierzchniowego.

Jak już zaznaczyliśmy, dywizja forsuje szeroką przeszkodę wodną w składzie pierwszego rzutu armii. Z tego też powodu zachodzi konieczność wzmocnienia jej odpowiednią ilością sił

i środków, zwłaszcza ogniowych i przeprawowych, oraz wsparcia lotniczego i osłony przed uderzeniami z powietrza. Na korzyść dywizji będą również wykonywane uderzenia siłami i środkami walki radioelektronicznej armii.

W naszych warunkach dywizja zmechanizowana zwykle wzmocniana jest środkami przeprawowymi w ilości 1 - 2 kompanie PTS, 1-2 kompanie GSP oraz batalionem, a niekiedy i pułkiem pontonowym. Szczególną uwagę zwraca się na organizacje forsowania, przede wszystkim na zabezpieczenie inżynieryjne forsowania. Zasadniczym wymogiem przy organizowaniu forsowania jest zabezpieczenie forsowania przeszkody wodnej i natarcia na przeciwnym brzegu w tempie 2 - 3 km/godz. W celu zapewnienia warunków żywotności i działalności przepraw planuje się po każdych 4-6 godzinach wykonanie taktycznego i technicznego manewru przeprawami /mostami/.

Mając na uwadze powyższe wskaźniki oraz uwzględniając straty w środkach przeprawowych, przyjmujemy, że forsowanie i przeprawa wojsk dywizji średnio trwać będzie 7 - 10 godzin. Czas forsowania i przeprawy będzie różny w zależności od głębokości ugrupowania dywizji, ilości przepraw, czasu trwania jednego rejsu, charakteru OPL i innych. Planując czas forsowania i przeprawy dywizji ma się na uwadze również tempo natarcia na przeciwnym brzegu, możliwości jednoczesnego podejścia do przepraw kolejnych rzutów, konieczność rozśrodkowania wojsk, szczególnie w warunkach użycia broni jądrowej.

Dywizja do forsowania przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem ugrupowuje się w dwa rzuty, co pozwala jej potęgować siłę uderzenia na przeciwnym brzegu. Ze składu pułku drugiego rzutu dywizji wydziela się desant powietrzny, a niekiedy

powietrzno - lądowy zespół uderzeniowy,

2. Charakterystyka odcinka forsowania dywizji.

Zwykle dywizji przydziela się odcinek forsowania o szerokości 20 i więcej km.

Jak wiadomo odcinek forsowania dywizji składa się z pułkowych odcinków forsowania, zasadniczych, zapasowych, demonstracyjnych i pozornych przepraw, rejonów przygotowania czołgów i BWP, rejonów załadowania pododdziałów pierwszego rzutu na środki przeprawowe, rejonów rozmieszczenia, wyznaczonych do budowy i utrzymywania przepraw, pododdziałów inżynieryjnych, rejonów pozycji startowych /ogniowych/ rakiet i pododdziałów OPL, stanowisk ogniowych artylerii, stanowisk dowodzenia, dróg i rokad. Na odcinku forsowania dywizji dla każdego batalionu pierwszego rzutu pułku urządza się przeprawę desantową. Ponadto na pułkowych i batalionowych odcinkach forsowania urządza się przeprawy promowe. Wszystkie te przeprawy wykonuje się siłami i środkami dywizji i wzmocnienia. Z uwagi na szerokość przeszkody wodnej, siłami i środkami przełożonego buduje się 1-2 przeprawy mostowe. Do wykonania mostów pływających w Wojsku Polskim wykorzystuje się park typu PP-64.

Oprócz powyższego na odcinku forsowania pułku pierwszego rzutu urządza się 1 - 2 przeprawy czołgów pod wodą. Większość wymienionych przepraw urządza się na kierunku głównego uderzenia.

Oprócz przepraw czynnych na odcinku forsowania dywizji organizuje się odpowiednią ilość przepraw zapasowych.

Dywizja swoimi siłami może brać udział w funkcjonowaniu demonstracyjnych i pozornych przepraw, organizowanych na jej odcinku forsowania.

3. Treść i głębokość zadań bojowych dywizji w natarciu z forsowaniem szerokiej przeszkody wodnej, z planowym przygotowaniem.

wchodząca w skład zgrupowania uderzeniowego armii podczas forsowania szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem zwykle otrzymuje zadanie bojowe do natarcia na jedną dobę walki. Z ogólnego zadania mogą wynikać.

- zadanie bliższe - sforsowanie przeszkody wodnej, rozbitcie głównych sił pierwszego rzutu dywizji nieprzyjaciela w pasie natarcia, opanowanie rubieży /przyczółka/ na głębokość 10 i więcej km oraz poszerzenie odcinka w stronę skrzydeł dla zapewnienia warunków przeprawy i wejścia do walki pozostałych sił i środków dywizji;
- zadanie następne - rozbitcie ocalałych sił nieprzyjaciela w rejonach obrony brygad pierwszego rzutu w pobliżu przeszkody wodnej, rozwijanie natarcia w głębi obrony, we współdziałaniu z sąsiednimi dywizjami rozbitcie drugiego rzutu /odwodu/ dywizji nieprzyjaciela lub wykonanie uderzenia na skrzydło i tyły broniącego się zgrupowania nieprzyjaciela i opanowanie rejonu /rubieży/ na głębokość 20 i więcej km.;
- zadanie dnia - rozwijać natarcie na kierunku głównego uderzenia, w stronę skrzydeł i na tyły głównego zgrupowania nieprzyjaciela, wspólnie z sąsiednimi dywizjami rozbić odwód korpusu armijnego i opanować rejon na przeciwległym brzegu na głębokość 35 - 40 km. We współdziałaniu z sąsiednią dywizją - zabezpieczyć wprowadzenie do bitwy drugiego rzutu armii.

4. Organizacja forsowania szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem.

Jak już było poprzednio podkreślone, forsowanie szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem wymaga dokładnej organizacji, wszechstronnego zabezpieczenia i przygotowania. Podczas organizacji forsowania przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem przerabia się w zasadzie taki zakres zagadnień, jak w natarciu w warunkach bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.

Dowódca dywizji organizuje przede wszystkim rozpoznanie nieprzyjaciela i przeszkody wodnej, następnie przeprowadza rekonesans, podejmuje decyzję, precyzuje lub stawia nowe zadania bojowe, organizuje zabezpieczenie działań bojowych wojsk oraz współdziałanie ich. Po wykonaniu tych przedsięwzięć przeprowadza się w zasadzie niezbędne przeprowanie oraz wysuwa się skrycie na odpowiednie odcinki środki przeprowane.

Podczas rekonesansu, któremu w WP nadaje się szczególnego znaczenia, określa się między innymi charakter przeszkody wodnej oraz przyległego do niej terenu, precyzuje się dane o obronie nieprzyjaciela, zwłaszcza przebieg przedniego skraju, system ognia, możliwości obrony przeciwpancernej, systemu zapór, ważne obiekty, przede wszystkim obiekty uderzeń jądrowych, artylerii, czołgów, śmigłowców uzbrojonych i lotnictwa, określa się kierunki głównego uderzenia dywizji i pułków, odcinki forsowania dywizji, pułków i batalionów oraz zadania bojowe wojsk. W razie użycia desantu powietrznego określa czas przelotu i lądowania oraz sposób działań i współdziałania go z oddziałami forsującymi przeszkodę wodną.

Ponadto określa się /wybiera/ rejony wyjściowe do forsowania, rejony pozycji startowych rakiet, pododdziałów przeciwlotniczych, stanowisk ogniowych artylerii i artylerii przeciwlotniczej, rubieże bezpieczeństwa, rejony wyjściowe i linie wyrównania, drogi, miejsca przepraw i podejścia do nich.

Drogi podejścia do przeszkody wodnej oraz miejsca rozmieszczenia posterunków regulacji ruchu i służby porządkowo-ochronnej na drogach mogą wybierać specjalnie wyznaczone do tego grupy rekonesansowe.

Szefowie rodzajów wojsk, po rekonesansie dowódcy dywizji, precyzują podwładnym dowódcom /szefom/ w terenie sposoby działań oddziałów i pododdziałów rodzajów wojsk i służb. Szczególnie dokładnie ocenia się warunki terenowe, przede wszystkim na własnym brzegu, podejścia do przeszkody wodnej i na przeciwległym brzegu.

Podczas organizacji forsowania przeszkody wodnej wiele uwagi poświęca się sprawie współdziałania wojsk. Problem ten zajmuje szczególne miejsce w procesie dydaktycznym naszej Akademii. Praca w tym zakresie prowadzona jest w myśl wytycznych Ministra Obrony Narodowej, Członka Biura Politycznego KC PZPR towarzysza generała broni Wojciecha JARUZELSKIEGO, który podczas ćwiczenia "Tarcza - 76" na ten temat powiedział: "Współdziałanie odnosi się do podstawowych umiejętności dowódczo - sztabowych". Organizację współdziałania do forsowania przeszkody wodnej traktuje się jak swego rodzaju scenariusz podejścia wojsk do przeszkody wodnej, załadowania na środki przeprawowe, pokonania przeszkody wodnej i natarcia

na przeciwległym brzegu. Wobec powyższego współdziałanie stanowi jako uporczywe, operatywne i elastyczne realizowanie opracowanego scenariusza. Do tego należy dodać, że współdziałanie u nas jest traktowane w koalicyjnym wymiarze. Na przykład, w celu doskonalenia języka współdziałania w systemie koalicyjnym w Akademii Sztabu Generalnego WP na trzecim i podyplomowym kursie przerabiane w języku rosyjskim ćwiczenie na temat operacji zaczepnej armii. Podczas tego ćwiczenia przerabiane są zagadnienia współdziałania sąsiednich dywizji, rodzajów wojsk oraz elementów ugrupowania bojowego dywizji i pułków.

Podczas organizacji współdziałania wiele uwagi poświęca się sposobom niszczenia środków napadu jądrowego nieprzyjaciela, wykonania uderzeń jądrowych, wykorzystania przez wojska wyników tych uderzeń przy forsowaniu przeszkody wodnej, a w warunkach bez użycia broni jądrowej - przygotowania dywizjonu rakiet taktycznych do wykonania uderzeń jądrowych. Wiele uwagi poświęca się zagadnieniom walki radioelektronicznej, zwłaszcza określeniu kolejności wykonania zakłóceń oraz walki ze środkami WRE nieprzyjaciela. Szczegółowo są rozpatrywane zagadnienia współdziałania wojsk dywizji z lotnictwem, wojskami raketowymi i artylerią oraz zagadnienia wsparcia wojsk dywizji na przeciwległym brzegu.

Nader ważnym przedsięwzięciem w zakresie zabezpieczenia forsowania szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem jest organizacja współdziałania wojsk inżynierskich z forsującymi przeszkodę wojskami dywizji. Podczas organizacji współdziałania określa się miejsca rozmieszczenia

pododdziałów wojsk inżynierskich, sposób wyjścia ich do przeszkody wodnej, osłona pododdziałów wojsk inżynierskich w czasie budowy przepraw, współdziałanie pododdziałów inżynierskich z przeprowadzającymi się wojskami dywizji, organizacja służby porządkowo - ochronnej, sygnały współdziałania na okres forsowania.

W celu zapewnienia warunków zorganizowanego i jednoczesnego podejścia pułków /batalionów/ pierwszego rzutu do przeszkody wodnej wyznacza się rubież wyjściową i wyrównania. Rubież wyjściowa wybiera się w odległości 1 - 1,5 km od lustra wody. Jest to ostatnia rubież, po przekroczeniu której wojska zdecydowanie, bez zatrzymania podchodzą do przeszkody wodnej i forsują ją.

Poprzednio było powiedziane, że w czasie przygotowania forsowania wiele uwagi poświęca się sprawie organizacji zabezpieczenia działań bojowych wojsk. Spośród wielu problemów z tym związanych poruszę tylko jeden; dotyczy zwalczania rozpoznania nieprzyjaciela. Doceniając problem własnego rozpoznania, prowadzimy intensywną pracę w zakresie walki z rozpoznaniem nieprzyjaciela. Mamy przy tym na uwadze znaczne jego możliwości w zakresie otrzymywania różnorodnej informacji o wojskach przygotowujących się do forsowania przeszkody wodnej w dzień i w nocy. Spośród wielu środków rozpoznania, szczególnie skuteczne mogą okazać się środki radioelektroniczne, w tym również laserowe, noktowizyjne, aparatura fotograficzna montowana na

środkach naziemnych i powietrznych. Dlatego też przy forso-
waniu przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem koniecznym
staje się zarówno niszczenie sił i środków rozpoznania
nieprzyjaciela, jak i wykonywanie przedsięwzięć maskowania
wojsk i obiektów, własnych,

Skuteczność przeciwdziałania poszczególnym rodzajem
rozpoznania nieprzyjaciela może być zapewniona tylko pod
warunkiem kompleksowego wykonania przedsięwzięć maskowania
radioelektronicznego, laserowego, telewizyjnego i fotograficz-
nego.

Należy podkreślić, że walka z rozpoznaniem nieprzyjaciela
staje się jednym z czynników, decydujących o żywotności
przepraw i ciągłości forsowania przeszkody wodnej.

5. Wybrane zagadnienia użycia dywizjonu rakiet taktycz-
nych i artylerii dywizji w natarciu z forsowaniem
szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem.

Zadaniem zasadniczym drt w warunkach działań bez użycia
jest
broni jądrowej gotowość do wzięcia udziału w pierwszym
uderzeniu jądrowym, w warunkach użycia broni jądrowej - do
wykonania uderzeń jądrowych zgodnie z decyzją dowódcy dywizji.

Uderzenia jądrowe, artylerii i lotnictwa wykonuje się w
celu stworzenia wojskom warunków podejścia do przeszkody
wodnej, forsowania jej oraz rozbicia broniących się na przeciw-
ległym brzegu pododdziałów nieprzyjaciela.

Podczas ogniowego przygotowania forsowania i ataku drt i artyleria dywizji niszczą taktyczne środki napadu jądrowego nieprzyjaciela, obezwładniają siłę żywą i środki ogniowe na przedniej pozycji i w głębi jego obrony, dezorganizują dowodzenie poprzez obezwładnienie punktów dowodzenia, węzłów łączności, stacji radiolokacyjnych, punktów dowódczo-obszerwacyjnych oraz oślepienia punktów obserwacyjnych. Bardzo ważnym zadaniem tego okresu jest niszczenie środków przeciwpancernych nieprzyjaciela w punktach oporu i poza nimi, oraz burzenie urządzeń obronnych na przeciwległym brzegu. Zadania te, podobnie jak w czasie Wielkiej - Wojny Ojczyźnianej, będzie wykonywać artyleria ogniem nawprost i PPK oraz uderzeniami śmigłowców uzbrojonych. Artyleria do czasu wykonania uderzeń przez lotnictwo będzie ponadto niszczyć środki przeciwlotnicze nieprzyjaciela.

Czas ogniowego przygotowania forsowania, uzależniony jest przede wszystkim od zasięgu własnych środków ogniowych, ugrupowania wojsk nieprzyjaciela w obronie, szerokości przeszkody wodnej i warunków terenowych oraz od możliwości zapewnienia ozołowym pododdziałom wojsk własnych warunków do szybkiego i sprawnego podejścia, rozwinięcia i pokonania przeszkody wodnej, będzie wynosił 40 - 60 min.

Po zakończeniu ogniowego przygotowania rozpoczyna się ogniowe wsparcie forsowania, które trwa zwykle do czasu rozbięcia batalionów pierwszego rzutu nieprzyjaciela i opanowania ich rejonów obrony. Niekiedy ogniowe wsparcie forsowania

będzie prowadzone na większą głębokość. W warunkach użycia broni jądrowej ogniowe wsparcie forsowania będzie prowadzone metodą ześrodkowania ognia artylerii, ściśle powiązanego z ogniem do pojedynczych celów.

W toku forsowania przeszkody wodnej bez użycia broni jądrowej ogniowe wsparcie zwykle prowadzone jest metodą kolejnych ześrodkowań ognia.

W czasie walki na przeciwległym brzegu drt i artyleria dywizji wspierają natarcie pododdziałów piechoty i czołgów, jednocześnie prowadzą walkę z odwodami nieprzyjaciela w rejonach ześrodkowania i w czasie ich przegrupowania, zabezpieczają wprowadzenie do walki drugich rzutów dywizji i pułków, oraz wspierają oddziały dywizji podczas umacniania się na zajmowanych rubieżach /obiektach/.

W celu wykonania wymienionych i innych zadań wynikających w toku walki, pododdziały i grupy artylerii przeprowadzają się na przeciwległy brzeg z takim wyliczeniem, aby większość artylerii mogła nieprzerwanie wspierać nacierające oddziały dywizji.

6. Zabezpieczenie inżynieryjne natarcia z forsowaniem szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem.

Zabezpieczenie inżynieryjne forsowania z planowym przygotowaniem szerokiej przeszkody wodnej realizuje się w celu stworzenia niezbędnych warunków do szybkiego i skrytego podejścia wojsk do przeszkody wodnej, przyjęcia odpowiedniego ugrupowania do forsowania, szybkiej przeprawy wojsk na szerokim froncie w przyjętym ugrupowaniu bojowym oraz nieprzerwanego natarcia na przeciwległym brzegu.

Dla zrealizowania powyższych celów wykonuje się szereg zadań zabezpieczenia inżynieryjnego.

Do głównych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego forsowania przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem można zaliczyć:

a/ w okresie przygotowawczym:

- przygotowanie pod względem inżynieryjnym rejonu wyjściowego;
- rozpoznanie inżynieryjne obrony przeciwnika, przeszkody wodnej i zapór inżynieryjnych w niej ustawionych, a także rejonów dogodnych do forsowania przez wojska własne;
- przygotowanie sprzętu przeprawowego i materiałów niezbędnych do urządzenia przepraw;
- rozminowanie brzegów i przeszkody wodnej, a także usunięcie z niej zapór inżynieryjnych ustawionych przez przeciwnika i wojska własne;
- przygotowanie dróg zapewniających wyjście wojsk do przeszkody wodnej w rejon planowanych przepraw oraz dróg manewru wzdłuż przeszkody wodnej;
- organizacja służby porządkowo-ochronnej i służby ewakuacyjno - ratunkowej na planowanych przeprawach;
- przeszkolenie wojsk w zakresie wykorzystania środków desantowo - przeprawowych i pontonowych a także zachowania się podczas forsowania i przeprawy;
- zaopatrzenia wojsk w sprzęt i materiały inżynieryjne;
- planowanie i organizacja maskowania rejonów przepraw;
- przygotowanie i utrzymanie punktów wydobycia i oczyszczenia wody.

b/ w okresie forsowania i działania wojsk na przeciwległym brzegu:

- dalsze prowadzenie rozpoznania inżynieryjnego przeciwnika i terenu;
- urządzenie, utrzymanie i obsługa przepraw;
- ochrona przepraw przed minami pływającymi, napalmem i innymi środkami powodującymi dezorganizację ich funkcjonowania;
- torowanie przejść w zaporach inżynieryjnych przeciwnika na przeciwległym brzegu /na przyczółku/;
- utrzymanie dróg manewru oraz dowozu i ewakuacji;
- zabezpieczenie inżynieryjne odparcia kontrataków przeciwnika na przeciwległym brzegu;
- zabezpieczenie inżynieryjne wprowadzenia do walki drugiego rzutu /odwołu/ dywizji;
- umocnienie pod względem inżynieryjnym zdobytego przyczółka /opanowanej rubieży/.

Sposoby wykonania zadań zabezpieczenia inżynieryjnego forsowania przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem charakteryzować się będą pewną specyfiką.

Przygotowanie pod względem inżynieryjnym rejonu wyjściowego do forsowania winno odpowiadać zaciepnemu ugrupowaniu dywizji, lecz jednocześnie stwarzać warunki do prowadzenia skutecznej obrony bez zmiany ugrupowania.

W okresie przygotowawczym rozpoznanie inżynieryjne winno dostarczyć /potwierdzić/ niezbędne dane dotyczące przede wszystkim przeszkody wodnej oraz działalności przeciwnika w zakresie budowy zapór inżynieryjnych w wodzie i na brzegu oraz fortyfikacyjnej rozbudowy jego obrony. Służbę porządkowo-ochronną

wyznacza się ze składu pododdziałów wojsk inżynieryjnych, piechoty i czołgów, zaś ewakuacyjno-ratunkową ze składu pododdziałów wojsk inżynieryjnych i medyczno-sanitarnych. Rodzaj oraz ilość elementów służby porządkowo-ochronnej i ewakuacyjno-ratunkowej przyjmuje się taką samą, jak podczas forsowania szerokiej przeszkody wodnej przez dywizję zmechanizowaną z marszu.

Rozminowanie brzegów i przeszkody wodnej prowadzi się zarówno w okresie przygotowawczym jak i podczas forsowania.

W końcowej fazie okresu przygotowawczego, z reguły w nocy przed forsowaniem, wykonuje się przejścia w zaporach inżynieryjnych własnych ustawionych na brzegu i w wodzie - po 2 - 3 przejścia na każdą kompanię pierwszego rzutu, batalionów pierwszego rzutu pierwszo-rzutowych pułków. Przejścia te wykonuje się na odcinkach przeszkody wodnej, na których urządzone będą przeprawy desantowe, na kierunkach zjazdu do wody bojowych środków pływających, na osiach przepraw promowych i mostowych i czołgów pod wodą. Jeśli dysponujemy odpowiednią ilością sił i czasu celowym jest całkowite rozminowanie brzegu własnego.

W toku forsowania i podczas przeprawy wojsk przejścia w zaporach minowych zarówno w korycie, jak i na brzegach przeszkody wodnej poszerza się celem poprawienia warunków manewru wojsk na wodzie i na lądzie.

Przygotowanie systemu dróg zapewniających wyjście wojsk do przeszkody wodnej w rejony planowanych przepraw oraz dróg manewru wzdłuż przeszkody wodnej realizuje się siłami organicznych i przydzielonych pododdziałów inżynieryjno-drogowych w okresie przygotowawczym do forsowania. Udział w przygotowaniu i utrzymaniu dróg biorą również wszystkie rodzaje wojsk na tych odcinkach dróg i tras kolumnowych, które w okresie przygotowawczym do forsowania

i w czasie walki będą przez nie eksploatowane.

Przygotowaniem i utrzymaniem mogą być objęte następujące drogi /trasy kolumnowe/:

- trasy kolumnowe dla pływających transporterów opancerzonych oraz inżynieryjnych środków desantowo-przeprawowych pierwszej fali od ich okopów lub rokady przybrzeżnej do przejść w zaporach inżynieryjnych na brzegu własnym i w korycie przeszkody wodnej. Trasy te winny być dobrze oznakowane oraz rozpoznane przez dowódców załóg wozów bojowych;
- rokada przybrzeżna zapewniająca manewr sił kolejnych fal oraz środków ogniowych /artylerii i czołgów/ idących na przeprawy i osłaniających ogniem pododdziały desantujące;
- dofrontowe drogi /trasy kolumnowe/ dla batalionów drugiego rzutu pułków pierwszego rzutu - po jednej na każdy batalion. Drogi te łączące będą rokadę pułkową z rokadą przybrzeżną;
- rokady pułkowe przebiegające między pierwszym a drugim rzutem pułku zapewniające manewr drugich rzutów pułków pierwszego rzutu dywizji oraz pułkowych, a niekiedy i dywizyjnych odwodów specjalnych - po jednej na każdy pułk pierwszego rzutu dywizji;
- dofrontowe drogi pułkowe zapewniające stały dopływ sił w rejon przepraw, zaopatrzenie oraz ewakuację - po jednej na każdy pułk;
- rokada dywizyjna przebiegająca między pierwszym a drugim rzutem dywizji zapewniająca manewr drugiego rzutu dywizji oraz dywizyjnych i niektórych armijnych odwodów specjalnych;
- dywizyjna droga dofrontowa wyprowadzająca na zasadniczą i zapasową przeprawę mostową zapewniającą stały dopływ sił na przyczółek, zaopatrzenie wojsk oraz ewakuację.

Drogi /trasy kolumnowe/ winny być doskonale oznakowane, a znaki znane przez cały stan osobowy forsującej dywizji.

Biorąc pod uwagę obszerną i złożoną problematykę zabezpieczenia inżynieryjnego forsowania z planowym przygotowaniem szerokiej przeszkody wodnej, a także teoretyczne kalkulacje w tej dziedzinie przyjmuje się, iż dla jego efektywnej realizacji dywizja zmechanizowana ze szczebla armii winna otrzymać na zasadzie przydziału: bsap z ABSap, do kompanii PTS /na okres forsowania/ z abdp, do kompanii GSP /na okres forsowania/ z abdp; na zasadzie wsparcia z BSap: do kompanii rozminowania, do kompanii maszyn ziemnych, do plutonu maskowania, do plutonu rozpoznania inżynieryjnego.

Ponadto na korzyść dywizji siłami armii winien być zbudowany jeden most pontonowy o nośności 40 t.

7. Obrona przeciwlotnicza dywizji w natarciu z forsowaniem SZEROKIEJ PRZESZKODY WODNEJ Z PLANOWYM PRZYGOTOWANIEM.

Działania bojowe dywizji przeciwnika broniącej się w oparciu o szeroką przeszkodę wodną wspierać może w ciągu doby od 40 do 60 i więcej samolotów lotnictwa myśliwsko-bombowego i około eskadry śmigłowców szturmowych. Należy sądzić, jak to miało miejsce w wojnie izraelsko-arabskiej 1973 r., lotnictwo nieprzyjaciela będzie oddziaływać na forsujące wojska małymi grupami i na małych lub bardzo małych wysokościach.

Szczególnie wrażliwymi na uderzenia z powietrza będą podchodzące i forsujące przeszkodę wodną pododdziały piechoty i czołgów, przeprawy czynne i środki przepławowe, drugi rzut dywizji w czasie rozwijania i wprowadzania do walki, artyleria na stanowiskach ogniowych i w czasie marszu.

Stąd też główny wysiłek obrony przeciwlotniczej zwykle skupia się na osłonie tych elementów ugrupowania bojowego które znajdują się na głównym kierunku uderzenia dywizji.

Do wykonania zadań z tym związanych organizuje się doraźne zgrupowanie przeciwlotnicze w składzie pułku artylerii przeciwlotniczej, 1-2 baterie przeciwlotnicze pz /pcz/ i 1-2 plutony przeciwlotnicze batalionu piechoty. Zgrupowanie o takim składzie zapewnia przewagę środków OPL nad lotnictwem przeciwnika.

Na okres forsowania szerokiej przeszkody wodnej tworzy się ciągłą strefę ognia artylerii i rakiet przeciwlotniczych. Przy tym przestrzega się następujących zasad: strzelcy - przeciwlotnicy wyposażeni w zestawy rakiet przeciwlotniczych STRZAŁA - 2 M działają w składzie pododdziałów pierwszego rzutu batalionów; pododdziały rakiet przeciwlotniczych STRZAŁA 1 M i samobieżnych armat plot ZSU-23-4 "Szyłka" działają za pierwszym rzutem pułków.

Do osłony drugiego rzutu dywizji na rubieży wejścia do walki gromadzi się na stanowiskach ogniowych większość pododdziałów przeciwlotniczych.

8. Prowadzenie natarcia przez dywizję z forsowaniem szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem.

Powodzenie natarcia dywizji z forsowaniem szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem, jak uczy praktyka, zależy przede wszystkim od uzyskania zaskoczenia, siła i skuteczności ogniowego przygotowania i wsparcia, inżynierskiego zabezpieczenia oraz osłony przeciwlotniczej wojsk. Nadzwyczaj ważnym zadaniem jest również zniszczenie środków przeciwpancer-nych na przednim skraju i w głębi obrony nieprzyjaciela oraz tych

które atakują wozy bojowe z powietrza.

Dla zabezpieczenia forsowania fali czołowej artyleria wykonuje silną nawałę ogniową na przedni skraj obrony nieprzyjaciela będący obiektem ataku fali czołowej. Jego forsowanie wspiera całość artylerii, która równocześnie wzbrania podejścia /manewru/ odwodów nieprzyjaciela które dążyłyby do zanknięcia luk powstałych w wyniku wybuchów jądrowych. Saperzy wykonują przejścia w zaporach nieprzyjaciela i zabezpieczają przewagę i lądowanie pierwszej fali i następnych rzutów wojsk na przeciwległy brzeg.

Pod osłoną dymów, jeżeli są stosowane, ognia artylerii, śmigłowców uzbrojonych, czołgów, uderzeń drt i lotnictwa pododdziały piechoty i czołgów podchodzą do przeszkody, przygotowują sprzęt i rozwijają się w kolumny kompanijne do forsowania przeszkody wodnej.

W ślad za falą czołową, nie czekając na wynik walki, przeprawiają się na przeciwległy brzeg pierwsze i kolejne fale. Po przeprowieniu się na przeciwległy brzeg fale czołowe pod osłoną ognia artylerii, czołgów i uderzeń lotnictwa oponowują plutonowe punkty oporu, niszczą środki ogniowe rozmieszczone bezpośrednio na brzegu, zabezpieczając lądowanie następnych fal. Podobnie jak przy forsowaniu z marszu, saperzy rozminowują przeciwległy brzeg, przygotowują wjazdy i przystanie dla środków przeprowowych, wozów bojowych i artylerii. Równocześnie na własnym brzegu odbywa się montowanie promów dla przeprowy czołgów i artylerii.

Pod osłoną ognia zwykle wysadza się w głąb obrony nieprzyjaciela desant taktyczny, na korzyść którego drt, lotnictwo, a niekiedy i artyleria dywizji wykonują uderzenia w celu obezwładnienia i oślepienia środków przeciwlotniczych, dezorganizacji dowodzenia i przeciwdziałania rozpoznaniu powietrznemu nieprzyjaciela, obezwładnienia siły żywej i środków ogniowych w pasie przelotu śmigłowców, na przylegających do tego pasa odcinkach terenu oraz w rejonach desantowania i w jego pobliżu.

Pododdziały pierwszego rzutu pułków podchodzą do przeszkody wodnej na kierunkach przepraw i wykorzystując skutki uderzeń jądrowych, uderzeń lotnictwa, artylerii i czołgów oraz powodzenie desantu powietrznego, po wykonaniu przez pododdziały inżynieryjne przejść w zaporach nieprzyjaciela na przeciwległym brzegu, bez zatrzymywania się podchodzą do przeszkody i na wyznaczonych przeprawach desantowych forsują ją.

Z chwilą przejścia do ataku pierwszego rzutu dywizji na przeciwległym brzegu rozpoczyna się zwykle ogniowe wsparcie natarcia i przełamania obrony nieprzyjaciela. W składzie pierwszorzutowych pododdziałów przeprowadzają się pododdziały rozpoznawcze. Do wykonania zadań w tym okresie walki mogą być użyte również powietrzno-lądowe zespoły uderzeniowe.

W ślad za falą czołową przeprowadzają się kolejne rzuty pododdziałów pułków pierwszego rzutu dywizji. Rozpoczyna się przeprawa czołgów pod wodą. W tym okresie walki istotnym jest

aby za forsującymi pododdziałami piechoty i czołgów niezwłocznie przeprowadzone zostały siły i środki obrony przeciwlotniczej, zabezpieczenia medycznego i technicznego.

Po opanowaniu przez wojska terenu na przeciwległym brzegu na głębokość 2 - 3 km, pododdziały inżynieryjne budują przeprawy promowe i mostowe.

Pułki pierwszego rzutu dywizji, po sforsowaniu przeszkody wodnej, wykorzystując wyniki uderzeń jądrowych, ogień artylerii, uderzenia lotnictwa i desantu powietrznego rozwijają natarcie w głąb, rozczłonkują ugrupowanie bojowe nieprzyjaciela i niszczą go częściami.

Drugi rzut dywizji wysuwa się do przeszkody wodnej skrycie, z takim wyliczeniem, aby nie powodować skupienia wojsk przed przeszkodą i zapewnić wejście do walki w czasie odpowiednim dla rozwinięcia powodzenia na przeciwległym brzegu.

Dywizja pierwszego rzutu armii, w miarę przeprawy swoich sił na przeciwległy brzeg i rozwoju natarcia równocześnie realizuje przedsięwzięcia w zakresie umacniania rubieży i obiektów, zwłaszcza na kierunku prawdopodobnych kontrataków odwodów nieprzyjaciela. W tych warunkach również umocnienie opanowanego przyczółka nabiera zasadniczego znaczenia.

Oprócz odpierania kontrataków, dywizja swoimi siłami we współdziałaniu z sąsiednimi dywizjami, może też brać udział w odparciu przeciwuderzenia nieprzyjaciela.

Podczas walki w głąb obrony nieprzyjaciela szeroko mogą być stosowane działania rajdowe. Szczególnie opłacalnymi obiektami uderzeń w działaniach rajdowych mogą być środki napadu jądrowego, stanowiska startowe pocisków przeciwlotniczych, stanowiska dowodzenia, artyleria, lądowiska śmigłowców uzbrojonych i inne.

Walkę o przeszkodę wodną dywizja zwykle będzie prowadzić do czasu, gdy nieprzyjaciel zrezygnuje z niej jako rubieży obrony, a to może nastąpić po odparciu przeciwuderzenia nieprzyjaciela z udziałem nacierającej dywizji.

Dowodzenie wojskami dywizji w natarciu z forsowaniem szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem w zasadzie będzie podobne do dowodzenia przy forsowaniu szerokiej przeszkody wodnej z marszu. Jednak będzie ono miało szereg cech szczególnych. Na przykład, stanowiska dowodzenia, punkty dowódczo - obserwacyjne dywizji, pułków pierwszego rzutu i artylerii urządza się w sposób zapewniający najlepsze warunki kierowania przewagą wojsk, walką oddziałów i pododdziałów na przeciwległym brzegu. W sztabach dywizji i pułków planuje się dokładnie i organizuje służbę porządkowo - ochronną i ewakuacyjno - ratunkową. Szczególną uwagę zwraca się na ochronę i obronę przeprawy.

Sztab dywizji w pracy swej główny wysiłek skupia na zorganizowaniu terminowego i skrytego wyjścia wojsk do rejonów wyjściowych, budowy i utrzymania przepraw, dróg podejścia do nich, rozpoznania środków ogniowych nieprzyjaciela. Ponadto kontroluje organizację systemu ognia, osłonę wojsk w czasie

ich przegrupowania, wyjścia na przeciwległy brzeg i rozwijania natarcia. Rozstrzygane są również bardzo ważne zadania związane z użyciem środków walki radioelektronicznej do dezorganizacji dowodzenia nieprzyjaciela wraz z ochroną własnych środków łączności podczas forsowania przeszkody wodnej.

Po rozpoczęciu forsowania dowódca i sztab dywizji pilnie śledzą za jego przebiegiem zgodnie z opracowanym grafikiem. Sztab dywizji główny wysiłek rozpoznania kieruje na wykrycie środków ogniowych, których dotychczas nie udało się wykryć, a które winny być obezwładnione lub zniszczone. Sztab dywizji jest gotów do zareagowania na gwałtowne zmiany sytuacji, zwłaszcza w warunkach użycia broni jądrowej i dokonania zmian w planach działań i zadaniach wojsk. Może zająć konieczność zmiany decyzji, wykonania manewru przez prawami i oddziałami oraz ogniem, sprecyzować lub zmienić cele i obiekty uderzeń lotnictwa i śmigłowców uzbrojonych. W toku forsowania przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem sztab będzie prowadził walkę o wygranę na czasie, o skuteczność kierowania przeprawą wojsk i działaniami bojowymi na przeciwległym brzegu.

Szczególnej uwagi ze strony sztabu dywizji wymaga sprawa odtworzenia dowodzenia, współdziałania i zabezpieczenia działań bojowych wojsk.

W przypadku, gdy forsowanie przeszkody wodnej oraz próby uchwycenia przyczółka na przeciwległym brzegu nie miały powodzenia dowódca i sztab dywizji uzgadniają z dowództwem

sąsiedniej dywizji możliwość wykorzystania jej odcinka forsowania do przeprawy wojsk, przede wszystkim pułków drugiego rzutu, zadaniem których w tej sytuacji będzie wykonanie uderzenia na skrzydło i tyły nieprzyjaciela, broniącego się w pasie natarcia dywizji.

Podobnego manewru dokonano w czasie forsowania rz. Odra w kwietniu 1945 roku 2 i 3 DP I armii WP przeprawiły się w pasie 47 A /AR/, a w pasie 1 DP im. T. KOŚCIUSZKO przeprawiły się dwie dywizje Armii Radzieckiej. Po przeprowadzeniu się dywizje te wyszły w swoje pasy działania i pomyślnie rozwijały natarcie.

ZAKOŃCZENIE

Przedstawione przeze mnie tylko niektóre zagadnienia związane z przygotowaniem i prowadzeniem natarcia z forsowaniem szerokiej przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem dowodzą o istnieniu w danej dziedzinie wielu problemów wymagających teoretycznego uogólnienia i doświadczeń. Przeszkody wodne w systemie obrony nieprzyjaciela stanowią istotny czynnik. Możliwe jest użycie nowych rodzajów broni, zwłaszcza systemów rozpoznania powiązanych z istniejącymi lub wprowadzanymi do uzbrojenia wojsk nieprzyjaciela systemami środków przeciwpancernych, przez co znacznie wzrośnie znaczenie obronne przeszkody wodnej i przede wszystkim zmusi wojska do pokonywania jej z marszu. Skupiając główny wysiłek na zagadnienia forsowania z marszu, jednocześnie większą uwagę należy poświęcić forsowaniu z planowym przygotowaniem. W tej sytuacji nie można wykluczyć tak wiele złożonej formy działań bojowych, w której mogą być poddane sprawdzianowi umiejętności dowódczo-sztabowe oficerów szczebla operacyjnego i taktycznego oraz przygotowanie bojowe wojsk.

Uważamy, że w toku natarcia na zachodnio-europejskim TDW, zwłaszcza na nadmorskim kierunku operacyjnym, znajdzie konieczność forsowania szerokich przeszkód wodnych również z planowym przygotowaniem. Przy tym należy mieć na uwadze, że przy forsowaniu przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem w odróżnieniu do forsowania z marszu, praca związana z przygotowaniem, planowaniem i kierowaniem przepławami i wojskami, zwłaszcza czołowymi oddziałami i pododdziałami, wymagać będzie od dowódcy i sztabu dywizji większej operatywności, dokładności

i wszelkiego przygotowania.

W każdych warunkach dowódca i sztab dywizji winni dążyć do wykorzystania czynnika zaskoczenia zarówno co do czasu rozpoczęcia forsowania, wyboru odcinków forsowania, jak i wykonania uderzeń, zwłaszcza jądrowych, artylerii i lotnictwa, w tym śmigłowców uzbrojonych. Odpowiednio do zamiaru dowódcy armii na odcinku forsowania dywizji szeroko mogą być stosowane dymy maskujące. Dużo uwagi i wysiłku poświęca się maskowaniu, którego celem jest wprowadzenie nieprzyjaciela w błąd co do faktycznych odcinków forsowania i punktów przepraw, rejonów rozmieszczenia środków przeprawowych, dróg podejścia do przeszkody oraz czynnych przepraw.

Na pomyślne forsowanie przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem decydujący wpływ ma właśnie zabezpieczenie inżynieryjne, zapewnienie warunków ciągłej pracy przepraw. Spośród wielu rodzajów zabezpieczenia działań bojowych wojsk ważną rolę spełnia osłona przed uderzeniami z powietrza oraz system walki z rozpoznaniem nieprzyjaciela.

Naszym zdaniem, tylko bardzo dobrze zorganizowane forsowanie oraz umiejętnie wykorzystane wyniki uderzeń, zwłaszcza bronią jądrową, powinny zapewnić odpowiednie warunki forsowania, zdecydowanego ataku i natarcia na przeciwległym brzegu.

Wspólną dla wszystkich etapów natarcia z forsowaniem przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem jest walka ze środkami przeciwpancernymi nieprzyjaciela, szczególnie ze środkami działającymi zaczepnie w powietrzu. Do walki niewątpliwie wykorzystane będą wszystkie środki ogniowe piechoty, czołgów,

artyleria, lotnictwo i śmigłowce uzbrojone oraz środki obrony przeciwlotniczej. Zagadnienie zwalczania środków przeciwpancernych nieprzyjaciela staje się coraz bardziej istotnym, a stopień opanowania systemu obrony przeciwlotniczej w znacznym stopniu decydować będzie o tempie forsowania szerokiej przeszkody wodnej oraz o pomyślnym rozwoju natarcia na przeciwległym brzegu i wykonaniu zadania przez dywizję.

Uważamy, że problemy związane z forsowaniem przeszkód wodnych z planowym przygotowaniem nadal są aktualne oraz wymagają gruntownych badań i wielu doświadczeń.

W naszej działalności dydaktycznej obok własnego doświadczenia, szeroko wykorzystujemy bogate doświadczenia praktyki szkoleniowej Armii Radzieckiej i armii państw-uczestników Układu Warszawskiego. W przyszłości również uważnie śledzić będziemy za rozwojem teorii i praktyki Waszej, wielce zasłużonej dla naszych armii, Akademii.

Szanowni Towarzysze !

Wy, obecni na tej sali, jesteście mistrzami sztuki dydaktycznej. Dlatego proszę o wyrozumiałość dla mnie.

Kończąc swoją informację, pragnę Wam raz jeszcze podziękować serdecznie za uwagę i prosić o wybaczenie, że w wystąpieniu poruszyłem tylko niektóre problemy i aspekty forsowania przeszkody wodnej z planowym przygotowaniem.

OPRACOWAŁ

płk dypl. Tadeusz KOPIEC

v e r t e :

Wydruk. w 3 egz.

Egz. nr 1-3 Bibl. Naukowa

Wyk. - płk T. Kopiec

Druk. K.T.

Nr ks. Pf 22/78/KFO

Nr brudn. 543/04.

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WF
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych

Nr ewid.

40752

